

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/200/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

35/2012. (I. 31.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ (továbbiakban: panaszos) 2011. március 22-én előterjesztett panasza alapján indult eljárásban a 2012. január 31-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. március 22-én terjesztette elő panaszát a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) Központi Panaszirodáján, kérve, hogy a panaszát a Testület vizsgálja ki. Az Országos Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálat a panaszbeadványt 2011. május 3-án küldte meg a Testület részére.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2011. március 15-én, 11 óra körül az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulóján, egy ünnepi rendezvényen meghívott előadóként vett részt Budapest, XIV. kerületében a Hősök terén, amikor a rendőrség indokolatlan felszólítása után a színpadról a Himnusz éneklése közben a rendőrök énekes társával együtt lerángatták, megsértve ezáltal az ünnepelni készülő embereket, az egész országot és a „Nemzeti Imádságot” is.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Sérelmezte továbbá beadványában az ezt követő előállítását, a megalázó, embertelen és egészségtelen környezetben történő fogvatartását, hozzátartozója értesítésének megakadályozását, megalázó orvosi vizsgálatát és ennek kapcsán az általa nem ismert gyógyszerrel való ellátását, annak bevetetését. Kifogásolta fogdai elhelyezésének egészségtelen körülményeit, továbbá azt, hogy két dohányzó emberrel zárták össze, egy három négyzetméteres cellában. Előadja, hogy a több mint nyolc órát tartó előállítás alatt végig egy vékony selyem blúzban és egy kis mellényben volt a koszos, nyirkos, hideg helységben, mert előállításakor nem vehette magához kabátját és személyes holmijait. Az előállítást követően este 9 óra körül így küldték őt ki a rendőrök a hideg utcára, pénz, iratok és kabát nélkül. Emiatt megbetegedett, melyről orvosi igazolást mellékel.

A panaszos megítélése szerint, a rendőrség jogszerűtlenül korlátozta személyes szabadságát, gyülekezési jogát és az ünnep méltó megtartását. A panaszos úgy foglalt állást, hogy az ellene felhozott „vád” – „a jogszerű intézkedéssel szembeni akadályozás” – alaptalan, mert nem állt ellen a rendőröknek, amit a [/http://video](http://video) felvétel is bizonyít. (A Testület a hivatkozott felvételt megtekintette, annak ismertetésétől eltekint a rendőrség által készített felvételekkel való lényegi megegyezése okán.)

2) A Testület levélben kereste meg a panaszost beadványa pontosítását kérve, melyre a panaszos 2011. május 19-én kelt mintegy hatoldalas levélben válaszolva az alábbiakat közölte.

A rendezvényen meghívott előadóként vett részt, feladata a Himnusz, majd a rendezvény végén a Szózat és a Székely Himnusz eléneklése volt, előadótársával együtt. Konkrétan nem tudta, hogy milyen rendezvény lesz, csak azt, hogy mi a szerepe és e felkérést megtisztelőnek tartotta.

A dobosok játéka éppen elkezdődött, amikor a panaszos a színpad mögött állva azt észlelte, hogy valahonnan hátulról rendőri felszólítások hangzanak el, mellyel kapcsolatosan nem értette, hogy milyen tevékenységet kell abbahagyni, milyen eskütételt, hiszen nem volt eskütétel, semmi ilyen a szervezők részéről nem hangzott el, nem értette ezért, hogy miért nem lehet megtartani az ünnepi megemlékezést.

A narrátor ekkor szólította őket a színpadra, közben a rendőrök besétáltak a tömeg közé, de a panaszos nem tudott figyelni rájuk. Fellépett a színpadra, nagy csend lett, a panaszos az átélt izgalmak miatt először nem merte elkezdni az éneklést, de a helyzet miatt döntenie kellett és végül elkezdett énekelni. Egyszer csak azt vette észre, hogy egy rendőr fellép a színpadra mellé, „valamit magyarázott” is neki, de erre a panaszos nem tudott figyelni, mert a vele éneklő tömegre kellett koncentrálnia. Azt sem vette észre (a panaszos), hogy közben a társát már elvezették a rendőrök. A panaszos csak a hozzászóló rendőr következő szavait értette meg: „szabálysértés” illetve „befejezni”. Szerette volna a Himnuszt végig énekelni, nem is értette, hogy a rendőrök hogyan mernek a Himnusz alatt intézkedni, miért nem várják meg a végét, hogy aztán tudjon a panaszos rájuk figyelni. A rendőr még egyszer próbált mondani valamit, de ezt a panaszos nem értette. Ezután a rendőr megfogta a karját és lehúzta őt a színpadról. Később a panaszos maga is felvételen látta, hogy nem is egy rendőr intézkedett vele szemben, ezt ő az esemény idején nem érzékelte.

A panaszos szerint ezen tettükkel a rendőrök az egész magyarságot megsértették, határon innen és túl, valamint megsértették a „Nemzeti Imádságot” is. A panaszos véleménye szerint provokáció történt, a sorsukkal elégedetlen, felhergelt rohamrendőrök estek neki békés személyeknek, senkit sem kímélve.

A panaszost – elmondása szerint – nem is igazoltatták, úgy vitték el egy szál ruhában, semmit nem vehetett magához. Odakísérték egy rendőrautóhoz, ahol megkérdezte, hogy mit követett el. Állítása szerint kétszer is rákérdezett, hogy jól megértse, amit a rendőrök mondanak. A kapott válasz szerint az ok – megegyezően egyébként a fogvatartását meghosszabbító papíron lévővel – a feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel. A panaszos nem értette, hogy a Himnusz minek számít ennek alapján. Ezt követően kérdezték meg a rendőrök a nevét és a lakcímét.

A panaszos elgondolkodtatónak tartja, hogy az előállítás meghosszabbításakor még ez volt a „vád” vele szemben, fél órával ezt követően azonban már a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség. A panaszos álláspontja szerint ez utóbbi sem volt igaz. Rendőrségi gépkocsival szirénázva vitték a Gyorskocsi utcába, ahol egy íróasztal előtt ismertették a jogait és közölték, hogy ügyvédet fogadhat a saját költségére. A panaszosi állítás szerint lebeszélték a rendőrök lánya értesítéséről, mondván, hogy úgy is nemsokára hazaengedik, ezért ne ijesszék meg a családot. Az erről szóló nyomtatványt este vitték részére aláírni, ekkor kérte a panaszos, hogy mivel késő van, mégiscsak szólni kellene a lányának, hogy jöjjön érte, de kérését meg sem hallgatták a rendőrök, hanem a cella résén keresztül aláírták vele a nyomtatványt, hogy nem kéri hozzátartozó kiértékelését.

A panaszos előállítása okáról tájékoztatást nem kapott, 18 óra 41 perckor megkezdett kihallgatásakor tudta meg az engedetlenség „vádját”. Az előállításról és annak meghosszabbításáról a panaszos megkapta az igazolást és a jogi tájékoztatót is átvette.

A panaszos előállításának időtartama 11 óra 5 perctől, 20 óra 30 percig tartott. Aláírták a panaszossal, hogy sérülése és más panasza nem keletkezett. A panaszos azonban kifejti azt a véleményét, hogy szóval is lehet bántani, ami a rendőrök részéről véleménye szerint meg is történt. A folyosón várakozás közben vicceltek vele a rendőrök, hogy a „K. már az első sornál elakadt, nem is került ide”. Szintén nem került volna ide – mondták a rendőrök a panaszosnak – ha az „Aranyesőt” énekelte volna. Leírja azonban a panaszos, hogy volt a rendőrök között olyan is, aki megsúgta neki a folyosón, hogy „az apjától ő azt tanulta, hogyha a WC-n ül és meghallja a Himnuszt, akkor is illik felállni”.

Az orvosi vizsgálat alkalmával két hölgy kikérdezte a panaszost addigi betegségeiről, az általa szedett gyógyszerekről. Végül le kellett vetkőznie, hogy meggyőződhessenek róla, hogy nem keletkezett sérülése, majd átnézték a ruházatát, csizmáját külön is átvizsgálták. Az orvosi vizsgálat folyamán ellenőrizték a panaszos vérnyomását, közölték vele, hogy a „per értéke” magas, ezért majd menjen el orvoshoz, de a „felcsernö” kérte, hogy ott helyben egy általa adott gyógyszert vegyen be, mely kérésnek a panaszos eleget tett. A vizsgálat végén a panaszost megbilincseltek – ahogyan elmondása szerint mindenkit – figyelmeztetve őt arra, hogy tartsa nyugodtan, a kezét, hogy ne legyen nagyon szoros. A bilincs alkalmazása előre helyzetben történt, de arról nem tájékoztatták a panaszost, hogy miért és meddig alkalmazzák a bilincset. Ezt követően vezetőszárral kísérték le a pincébe, ahol minden értéktárgyat elvettek tőle. Megjegyzi a panaszos, hogy a WC-ben nem volt kézmosási lehetőség.

A panaszos állítása szerint egy alkalommal kapott, kb. 2 deciliter vizet. A fogdában, amely piszkos, szemetes volt, két dohányos nővel volt összefüggő, ezért a pinceablak végig nyitva volt. A panaszos elmondása szerint este 8 óra 30 perc körül – kihallgatása után – engedték ki az utcára, selyem blúzban, kabát, iratok, táska és pénz nélkül.

A panaszos panaszának kiegészítéséhez csatolta a házi orvos által részére kiállított, 2011. március 21-én kelt és az aznapi rendelésen felsőlégúti betegség miatti megjelenéséről kiállított igazolást, valamint a Semmelweis Egyetem ÁOK Budapest VIII. kerület, Szigony utcai Klinika által részére 2011. május 17-én kiállított ambuláns kezelőlapot. Ez utóbbi szerint a panaszos 2011. április 5-től a kiállítás napjáig állt kezelés alatt.

A panaszos a fentiek alapján kérte a Testülettől panaszának vizsgálatát és a felelősök megbüntetését.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében 2011. május 10-én kelt levelében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az intézkedést fogantató BRFK-tól. Tekintettel arra, hogy a panaszos beadványában és annak kiegészítésében a rendőri intézkedés szinte minden elemét sérelmezte, a Testület felvilágosítást kérő levelében mintegy tizennyolc konkrét kérdést fogalmazott meg, amelyre az intézkedő rendőri szerv nem válaszolt, azonban megküldött számos, az előállításra illetve a panaszossal szembeni szabálysértési eljárásra vonatkozó dokumentummásolatot, a Budapesti Nyomozó Ügyészség a panaszost érintő határozatának másolatát, továbbá a rendezvény helyszínén a rendőrség által készített több videofelvételt.

Mindezek alapján az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) Az előállítás végrehajtásáról készített – egy r. hadnagy, két r. őrmester és egy r. törzsőrmester által aláírt – jelentés (továbbiakban: jelentés) szerint, a 2011. március 15-én a Budapest, XIV. kerület Hősök terén tartott ünnepi rendezvényen első alkalommal 10 óra 50 perckor, második alkalommal 10 óra 51 perckor, végül harmadszorra 10 óra 52 perckor hangzott el a rendőrségi hangszórós autón keresztül a figyelmeztetés, amely a rendezvény résztvevőit szabálysértő magatartásuk megszüntetésére szólította fel. A jelentés szerint a panaszost 11 óra 5 perckor a Himnusz éneklése közben, a színpadon vonták intézkedés alá, melynek során a r. hadnagy közölte vele, hogy magatartásával elkövette az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999.(XII. 28.) Korm. rend. (továbbiakban: Szabs.r.) „40/a pontjába” ütköző szabálysértést. Ezt követően az egyik intézkedő rendőr közölte a panaszossal, hogy a szabálysértés elkövetése miatt előállítására kerül sor, melyet – a jelentés szerint – a panaszos tudomásul vett. A panaszos, adatainak ellenőrzése után rendőrségi gépkocsival került beszállításra a Budapest, II. kerület Gyorskocsi utcai objektumba. Az intézkedésben, a jelentést aláírókon kívül egy r. főtörzszászlós, egy r. törzszászlós, és négy r. őrmester vett még részt. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a Rendőrségről szóló 1994 évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29.§ (1) bekezdés első fordulata szerinti igazoltatás, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont első fordulata szerinti szabálysértést felszólítás ellenére tovább folytató személy előállítása intézkedések kerültek végrehajtásra. A jelentés szerint kiadásra került az Rtv. 33. §(4) bekezdés alapján az előállítás okáról szóló

tájékoztató, nem került kiadásra az Rtv. 33.§ (4) bekezdése alapján az előállítás idejéről szóló igazolás, mert az előállítás folyamatban van.

2) A rendőrség által készített, és a Testület rendelkezésére bocsátott DVD lemezek közül az 1. sz. jelzéssel ellátott DVD-n, MOV002 jel alatt szerepel az intézkedésben részt vett S r. őrmester által készített videofelvétel, melyen nyomon követhető a panaszossal szemben a helyszínen fogatosított intézkedés. A felvételen látható, hogy a Himnusz éneklése közben, először a panaszos férfi énekes társához lép oda egy rendőr, tiszteleg és valamit mond neki, a szöveg azonban itt nem érthető. Ugyanezen idő alatt a panaszoshoz is odalép egy rendőr beszél hozzá, a szöveg itt sem hallható, a panaszos azonban nem néz a rendőrrre, hanem – hangosabban – folytatja tovább a Himnusz éneklését. Ezt követően előbb a férfi énekest, majd rövid idő múlva a panaszost is közrefogja két-két rendőr és levezetik a színpadról. A felvételen látható, ahogy a rendőrök a tömegtől távolabb, egy zöld színű rendőrségi furgonhoz kísérik a panaszost és énekes társát, majd percekig tartó beszélgetés kezdődik a furgon mellett álló rendőrökkel. A felvételen – amelynek csak képi minősége jó – az elhangzott mondatok részben a felvétel minősége, részben az erős háttérzaj miatt szó szerint nem érthetők, de a kivehető szavak és mondattöredékek alapján a párbeszéd részben rekonstruálható és tartalmilag idézhető.

A panaszos többször is a vele szembeni intézkedés okát kérdezi, melyre a vele szemben álló rendőr azt a választ adja, hogy ugyan ez egy bejelentett rendezvény volt, de mivel az alakzatban álló résztvevők szabálysértést követtek el és azt a felszólításra sem szüntették be, ezáltal a rendezvény jogellenessé vált. A panaszos azon kérdésére, hogy ő is alakzatban állt-e, a rendőr azt válaszolja, hogy nem, de mivel a rendezvény „tartalmilag” jogellenessé vált, ilyen körülmények között az alakzatban nem álló és esküt nem mondó, illetve a felszólításoknak eleget nem tevő panaszos is szabálysértést követett el. Láthatóan ezt követően kerül sor bemondás alapján a panaszos adatainak ellenőrzésére. A panaszos többször is kéri a vele szemben álló rendőrt, hogy a kabátját és táskáját magához vehesse és megkérdezi, hogy miért nem lehet érte menni. A rendőr azt válaszolja, hogy azért nem lehet elmenni érte, mert a panaszossal szemben intézkedés van folyamatban, ilyenkor a rendőrség már nem „kísérgeti vissza”. A panaszos erre azt válaszolja, hogy ott vannak „benne az irataim az sem baj”? A rendőr válasza erre az, hogy „amikor én Önnel szemben elkezdtem intézkedni, a táskája nem volt a birtokában, nem az intézkedés során hagyta el, nem kísérhetem vissza a helyszínre, nem szedhetem itt, ott, amott össze a táskáját.” A panaszos nem válaszol, félig elfordulva hitetlenkedve mosolyog és a fejét csóválja. Mindeközben jól látható, hogy a zöld furgon körül – a teljes beszélgetés alatt – legalább tíz rendőr tartózkodik, közülük néhányan rádióforgalmazást bonyolítanak, illetve telefonálnak, mások várakoznak. Ezt követően a panaszosnak szól az egyik rendőr, hogy ne szálljon be a furgonba, mert őt egy másik autóval fogják elvinni. A panaszos ezt követően egyedül várakozik a zöld furgon sarkánál, néhány lépésre a rendőröktől.

3) A panaszos meghallgatásáról 2011. március 15-én 18 óra 41 perces kezdettel, a Budapest II. kerületi Gyorskocsi utcai objektumban 01814/812/1/2011/szabs. sz. alatt felvett jegyzőkönyvben a panaszos – többek között – a következőket mondja el: „Engem a mai napon egy kórus társam kért fel, hogy elénekelném-e a március 15-ei rendezvényen a magyar Himnuszt vele együtt. A Hősök terére 10 óra 30 perc körül érkeztem, ahol is emberek gyülekeztek, szállingóztak a helyszínre. Az ünneplő tömeg megérkezett és elkezdődött a zenekar részéről a dobosok műsora. Már ekkor megérkezett a rendőrség, de még hátul állva. Én már fent voltam a színpadon, elkezdődött a Himnusz éneklése, amikor a tömegbe

beszivárgott a rendőrség. Énekeltem a Himnuszt, amikor a színpadra fellépett egy rendőr, odalépett hozzám és éneklés közben megfogta a karomat és felszólított közben, hogy hagyjam abba a tevékenységemet és azt mondta nekem, hogy én most pillanatnyilag szabálysértést követek el, de nem jelölte meg a szabálysértés minősítését. Én meg voltam lepődve ezen, hiszen egy Himnuszt még a rendőrnek is végig kellett volna hallgatnia. Egyszerűen lerángattak a színpadról és már vittek is el. Jelezném, hogy a rendőri felszólítás után én már kis ideig folytattam tovább az éneklést, mivel egyből húztak is le a színpadról.” Ugyanezen jegyzőkönyvben a panaszos a következőt mondja: „Igen a Himnusz éneklése a rendezvény legelején történt és nem hallottam a Magyar Nemzeti Gárda avatásáról semmit, sőt én csak annyit tudtam, hogy itt március 15-ei ünnepség van. A szervező, műsorvezető sem mondott semmit a tömeg felé a rendezvény céljáról.”

4) A rendőrség által megküldött, a Budapesti Nyomozó Ügyészség által Nyom. 458/2011/3. sz. alatt 2011. július 21-én hozott, jogellenes fogvatartás és más bűncselekmények miatt indított, nyomozást megszüntető határozatának indokolásában a panaszosra mint sértetthez vonatkozóan – többek között – a következő megállapítás szerepel: „A nyomozás adatai alapján az is megállapítható, hogy a panaszos és társa azon magatartása, hogy többszöri rendőri felszólítás utáni igazoltatást követően kihangosítva, a Himnusz éneklésébe kezdett, alkalmas volt a rendőri igazoltatás megzavarására, hiszen részben a kihangosítás zavarta a kommunikációt, részben pedig számolni kellett azzal, hogy az igazoltatott személyek is vele éneklnek a Himnuszt, amely ellehetetleníti az igazoltatás befejezését.” A hivatkozott ügyészségi határozat a nyomozás során beszerzett bizonyítékokra hivatkozva egyebekben arra a következtetésre jut, hogy a rendőrség a szabálysértés miatt jogszerűen intézkedett a Magyar Nemzeti Gárda feliratú formaruhában „katonai jellegű formációt alkotó személyekkel.”

5) A rendőrség által megküldött iratok között szerepel a Dr. V. Zs. orvosnő által aláírt 1627/2011.03.15. 13 óra 7 perckor kelt vizsgálati számú „Orvosi vélemény befogadásakor” megnevezésű dokumentum, amely a „Rendőri bántalmazást nem panaszol”, „Rendőrségi fogdán elhelyezhető” megállapításokat tartalmazza. Az okirat rögzíti, hogy a panaszos nem dohányzik. A panaszos vérnyomás értékénél „RR:149/87 Hgmm, P: 125/min 10 mg Betaloc kapott” bejegyzés szerepel. Az okiraton a panaszos aláírása szerepel.

6) Megküldésre került ügyszám nélkül, a panaszos által is aláírással ellátott, 2011. március 15-én 13 óra 45 perckor kelt „Nyilatkozat az elfogott, előállított, elővezetett személy részéről” megnevezésű dokumentum, mely rögzíti, hogy a panaszos az előállító helységben történő elhelyezéssel, illetve az ott tartózkodással kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről, valamint jogorvoslati lehetőségeiről tájékoztatást kapott, sérülése az előállítás során nem keletkezett, panaszosa nincs, folyamatos kezelést, orvosi felügyeletet igénylő betegsége, valamint fertőző betegsége nincs.

7) A megküldött iratok között szerepel a panaszos aláírásával ellátott két oldalas, az előállító helységben történő elhelyezésről szóló szóbeli tájékoztatás megtörténtéről, hozzátartozó, illetve egyéb személy értesítéséről, az élelmiszer és írásos tájékoztató átvételéről szóló „Nyilatkozat”. Az abban foglaltak szerint a panaszos hozzátartozó/egyéb személy kiértesítését nem kéri (a panaszos 2011. március 15-én. 13 óra 45 perckor írta alá), 5 órát meghaladó fogvatartás esetén élelmiszert kér (a panaszos 2011. március 16./megjegyzés: nyilvánvaló elírás/ 13 óra 45 perckor írta alá) továbbá 1 db 130 grammos konzervet és három szelet kenyeret átvett. (panaszos „fenti napon” 14 óra 10 perckor írta alá)

8) A rendőrség ugyancsak megküldte a 018140-812/2011.ált. számú „Határozat” megnevezésű dokumentumot, amely az előállítás időtartamának négy órával, 2011. március 15-én 23 óra 5 percre történő meghosszabbításáról rendelkezik, azzal az indoklással, hogy „ az eljárási cselekmények, a szabálysértési eljárás azonnalos lefolytatásához az előállítás időtartamának meghosszabbítása vált indokolttá”. Az okiraton óra és perc megjelölés a rendőri aláírás felett nem szerepel, az irat bal alsó sarkán a panaszos átvételt igazoló saját kezűleg írt és aláírt nyilatkozatánál a „2011. március 15. 20 óra” időpontmegjelölés látható.

9) Megküldésre került a 18140-812/2011.ált. sz. „Igazolás”a személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés foganatosításáról. Ezen irat szerint az előállítás 2011. március 15-én 11 óra 05 perctől, 2011. március 15-én 20 óra 15 percre tartott. A panaszos aláírásával igazolta, hogy az előállítás alatt sérülése panaszra nem keletkezett, továbbá az okirat egy példányát átvette.

III.

A gyülekezési jog vonatkozásában a panasszal, valamint a panasz alapjául szolgáló, Budapesten a XIV. kerület Hősök terén 2011. március 15-én történt rendőri intézkedéssorozattal kapcsolatosan a Testület indokoltnak tartja a következők ismertetését.

1) A rendezvény főszervezőjének panasza alapján a Testület 349/2011. (XII.20.) számú állásfoglalásában – Dr. Kádár András Kristóf párhuzamos véleményével – a következő megállapítást tette: „A Testület megítélése szerint a rendőrség felvilágosítási kötelezettségének hiányos teljesítése miatt sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, ugyanakkor ez nem vezetett a gyülekezési jog, mint alkotmányos alapjog megsértéséhez, figyelemmel arra, hogy az összes körülményre tekintettel megállapíthatóvá vált a rendőri intézkedés jogszerű és indokolt volta.”

2) A panaszos a 2011. március 15-i rendőrségi meghallgatása során készült jegyzőkönyvben, valamint panaszának 2011. május 19-én kelt részletes kiegészítésében egybehangzóan akként nyilatkozott, hogy ő a rendezvénynek felkért szereplője volt, annak céljáról előzetesen semmilyen tájékoztatást nem kapott, az ő feladata a felkérésnek megfelelően a Himnusz, a Szózat és a Székely Himnusz eléneklése volt. Ezen közreműködői státuszra tekintettel a Testület a panaszos vonatkozásában a gyülekezési jog sérelmét nem vizsgálta.

IV.

A panaszos beadványában és annak kiegészítésében sérelmezi a vele szemben a rendezvény helyszínén foganatosított rendőri intézkedést és annak módját, előállításának tényét és jogalapját, valamint az előállítása alatt vele szemben foganatosított orvosi vizsgálatot, ruházatának átvizsgálását, a bilincs alkalmazását fogvatartásának egészségére káros körülményeit, előállítása időtartama meghosszabbítását és annak jogalapját.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak az intézkedéskor hatályban volt, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz és az abból levezethető személyi integritáshoz való jogát, továbbá az 55. §-ának (1) bekezdésben

biztosított személyes szabadsághoz és személyi biztonsághoz, valamint az 59. §-ának (1) bekezdésében rögzített személyes adatok védelméhez való jogát.

A Testület először a panaszossal szemben a rendezvény helyszínén fogatosított rendőri intézkedést tette vizsgálat tárgyává.

1) A Testület ehhez szükségesnek tartja a jelen állásfoglalás III. rész 1. pontjában hivatkozott állásfoglalására visszautalva leszögezni, hogy a gyülekezési jogot érintően a Budapest, XIV. kerület Hősök terén 2011. március 15-én a rendőrség által kezdeményezett intézkedés – az eset összes körülményeit figyelembe véve – jogszerű és indokolt volt. Ennek megállapítása jelen panasz vizsgálata kapcsán azért megkerülhetetlen, mert a panaszos által sérelmezett, vele szemben a rendezvény helyszínén fogatosított intézkedés alapjául szolgáló intézkedés esetleges jogellenességéből okszerűen következne a panaszos által sérelmezett, ezen rendőri intézkedés jogellenessége. A panaszos saját elmondása szerint, már a színpadra lépése előtt „érzékelt” hogy valahonnan hátulról rendőri hangosbemondón keresztül felszólítások hangzanak el. Bár a panaszos leszögezi, hogy nem értette, milyen tevékenységet, milyen eskütételt kell befejezni. Ebből pedig egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos hallotta a rendőri felszólításokat. A színpadra lépését követően látta, hogy a rendőrök a tömeg közé sétálnak, de állítása szerint nem tudott rájuk figyelni. Ebben – a panaszos által is rendkívül feszültnek tartott – helyzetben, a panaszos úgy érezte, hogy rajta van a döntés felelőssége, végül elkezdte a Himnusz éneklését. Ekkor látta, hogy egy rendőr fellép mellé a színpadra és elkezd valamit „magyarázni”, amit azonban a panaszos állítása szerint nem „érthetett”, nem tudott figyelni és azt sem vette észre, hogy az énekes társát ekkorra már elvezették. A mellette álló rendőr szavaiból annyit fogott fel, hogy: „szabálysértés, befejezni”. A panaszos úgy gondolta, hogy végigéneklé a Himnusz, és utána fog rájuk figyelni. Állítása szerint, amikor a rendőr másodszor „próbálkozott”, akkor nem értette, hogy mit mond és erre az éneklés hangsúlyával próbálta a figyelmet felhívni.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott felvételen a rendőr panaszoshoz intézett szavai nem hallhatóak, de az igen, hogy a panaszos a rendőr közlése alatt hangosabban folytatja az éneklést. Ezt követően két rendőr lép a panaszos mellé, akik karon fogják, majd a színpadról őt levezetve egy, a színpadtól kb. 80-100 méterre álló rendőrségi furgonhoz kísérik.

A Testület mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy fennállt-e az adott helyzetben a rendőr intézkedési kötelezettsége. Ennek kapcsán utal az Rtv. 13. § (1) bekezdésére, mely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Az intézkedéskor hatályos, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. § (1) bekezdése ezt tovább részletezve úgy rendelkezik, hogy bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli. A panaszos magatartásával összefüggésben ugyancsak utalni kell az Rtv. 19. §(1) és (2) bekezdésében foglaltakra, mely szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni, továbbá „a rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

A Testület álláspontja szerint fentiek okán a rendőrök **intézkedési kötelezettsége fennállt, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga e vonatkozásban nem sérült.**

2) Vizsgálat tárgyává tette a Testület a panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazást a színpadról történő elvezetése kapcsán. A panaszos beadványában úgy fogalmaz, hogy „durván lerángatták” a színpadról, majd beadványa későbbi kiegészítésekor a „megfogta a karomat és lehúzott a színpadról” meghatározást alkalmazza. Az esetről készült videofelvétel alapján ez utóbbi megfogalmazás áll közelebb a valósághoz. A panaszos ellenállást nem fejt ki, ekkor már követi a rendőri utasítást és hagyja, hogy karjánál fogva vezessék a rendőrségi gépjárműhöz. Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr intézkedése során az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 57. §-ának (2) bekezdése – a kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályai keretében – akként rendelkezik, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása során a rendőr a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti.

A Testület megállapítása szerint a testi kényszer alkalmazására jogszerűen, a legszükségesebb mérték figyelembevételével került sor ezért **e vonatkozásban a panaszos emberi méltósághoz való joga nem sérült.**

Fontosnak tartja azonban a Testület megemlíteni azt a tényt, hogy az előállítás végrehajtásáról készített jelentés azt a bejegyzést tartalmazza, mely szerint az intézkedés során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor. **A nem pontos dokumentáció a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú sérelmével járt.**

3) A Testület vizsgálta a panaszos személyazonossága megállapításának körülményeit. A rendőrségi videofelvétel alapján jelen állásfoglalás II. rész 2 pontja alatt ismertetésre került a panaszos és a vele szemben intézkedő rendőr közötti azon párbeszéd részlet amelynek lényeges mondatai viszonylag jól hallhatóak. A panaszos, mint a rendezvény felkért szereplője a színpadra nyilvánvalóan nem vihette fel magával a táskáját – benne a pénzével és irataival – és a kabátját. Ugyanakkor a színpadról történt elvezetése után hosszas párbeszéd folyt a rendőrségi furgon mellett, melynek során a panaszos szorgalmazta, hogy kísérik őt vissza személyes holmijáért, így az irataiért is, aminek szemmel láthatóan nem lett volna akadálya és amelyre úgy a panaszosnak, mint az intézkedést foganatosító rendőröknek is az igazoltatáshoz szüksége lett volna. Bár az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés, parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az Rtv. 29. § (1) bekezdés szerinti igazoltatás (is) foganatosításra került a panaszossal szemben, jól láthatóan ez nem történt meg, a panaszos adatait bemondás alapján rádióon továbbították. A panaszos panaszában sérelmezte, hogy az előállítás végén, 20 óra 15 perckor kabát, táska, iratok és pénz nélkül kellett hazaindulnia a Budapest II. kerületi Gyorskocsi utcai objektumból. Ennek oka nyilvánvalóan a helyszínen történt, fentiekben már ismertetett – jogellenes – rendőri passzivitás volt. A Testület ezzel kapcsolatban felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésének azon rendelkezésére, amely a rászoruló részére adandó felvilágosítási és segítségnyújtási kötelezettséget általánossá teszi és amely alól a rendőrt az sem mentesíti ha, – mint jelen esetben – valaki részben, vagy teljes egészben önhibájából kerül abba a helyzetbe, amely a segítségnyújtási kötelezettséget megalapozza.

A Testület megállapítása szerint az **eljáró rendőröknek a személyazonosság megállapítása során tanúsított magatartása sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. Nem**

sérült ugyanakkor a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga azzal, hogy adatainak rögzítése bemondás alapján történt meg, nem pedig az Rtv. által előírt módon.

4) A Testület ezt követően vizsgálat tárgyává tette a panaszos előállításának jogalapját és annak indokát, valamint az előállítás, – mint személyi szabadságot súlyosan korlátozó intézkedés – arányosságát.

A panaszos magatartása korábbi megállapítás szerint kétségkívül alkalmas volt a jogszerűen megkezdett rendőri intézkedések (igazoltatások) akadályozására. Ennek alapján, az előállítás végrehajtásáról készített, fentiekben már többször idézett jelentésnek az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának első fordulatára hivatkozott feltétele az adott helyszínen és időpontban a panaszossal szemben fennállt. E rendelkezés szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyására irányuló felszólítás után is folytatja.

Ugyanakkor az Rtv. 33. § (2) bekezdése alapján a szükségesség és arányosság, valamint a célszerűség mércéjének figyelem előtt tartásával a rendőr szabad mérlegelésbe esik az előállítás foganatosítása. Fontos rögzíteni, utalással a Rtv. kommentárjában foglaltakra, hogy a szabad belátás alapján hozott döntés azonban nem lehet önkényes, az mindig a tények mérlegelésén alapulhat. A Testület több korábbi állásfoglalásában hangsúlyozott elv szerint, tekintettel az előállítás súlyosan alapjog korlátozó jellegére, ezen intézkedés alkalmazásakor, fenntartásakor, meghosszabbításakor a rendőrségnek különös körültekintéssel, a szükségesség és arányosság követelményeinek maximális figyelembe vételével kell eljárnia.

A panaszosnak a rendőri intézkedéssel szembeni ellenállása abban állt, hogy a vele a színpadon szemben álló rendőrrel szemmel láthatóan nem kívánt tudomást venni, az éneklést folytatta és a felvételen csak látható, de nem hallható – ugyanakkor a panaszos által elismerten általa hallott – rendőri felszólításnak nem tett eleget. Ezt követően – a színpadról karjánál fogva történő – elvezetését tűrte, bár az nem állítható, hogy ennek önként tett eleget, de passzív ellenállása már a rendőrségi furgonhoz történő kísérése során jól láthatóan megtört. A rendőrségi gépjárműnél a vele szemben intézkedő rendőrrel folytatott párbeszéd kapcsán a körülményekhez képest nyugodt volt, semmilyen fizikai ellenállást nem tanúsított, a párbeszéd befejezését követően – bár tőle néhány lépésre több rendőr is tartózkodott – békésen, szinte egyedül álldogált. A szabályszerű, az Rtv. 29. § és a Szolgálati Szabályzat 38. §-a szerinti igazoltatásához együttműködési szándékát kifejezte, nem rajta múlt, hogy ez nem került végrehajtásra.

A személyi szabadság korlátozása kapcsán itt kell utalni arra az iratellenességre is, amely a 11 óra 5 perckor foganatosított előállítást követően csaknem nyolc óra elteltével felvett meghallgatási jegyzőkönyvben a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenséget rója a panaszos terhére, míg az előállítás meghosszabbításáról körülbelül ugyanezen időpontban hozott határozat a feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvételt jelöli meg az előállítás okaként, és a 23 óra 5 percig szóló meghosszabbítást azzal a nem teljesen érthető megállapítással indokolja, hogy „az eljárási cselekmények, a szabálysértés azonnali lefolytatásához az előállítás időtartamának meghosszabbítása vált indokolttá.”

A Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 15. §-ában megfogalmazott azon általános arányossági követelményére, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással illetőleg sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület a Budapesti Nyomozó Ügyészség jelen állásfoglalás II. rész 4. pontja alatt már hivatkozott határozatából szerzett tudomást arról a tényről, hogy a szabálysértési hatóság az intézkedés és ennek alapján áttételesen jelen panasz alapjául szolgáló ügyben, 2011. május 19. napján kelt határozatával a panaszost jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt figyelmeztetésben részesítette. A szabálysértési eljárásban alkalmazott, ezen legenyhébb szankció is azt támasztja alá, hogy a panaszos előállítása retorziós jellegű volt, más értelmezhető célját a Testület ezen intézkedés alkalmazásának nem látta. A helyszínen készült felvételek is azt tanúsítják, hogy a rendőrök a rendezvény szabálysértésen tetten ért résztvevőinek döntő többségével szemben nem fogantatosított előállítást, hanem igazoltatás után feljelentésükre került sor. A Testület véleménye szerint a panaszossal szemben is ez lett volna az arányos intézkedés és eljárás.

A Testület megállapítása szerint, bár a panaszos előállításáról az eljáró rendőr kellő jogalap birtokában döntött, mégis **az előállítás kétséget kizáróan aránytalan sérelmet jelentett a panaszos számára és az sértette ezáltal a panaszos személyes szabadsághoz fűződő jogát. A Testület álláspontja szerint e jogsértést tovább súlyosította az előállítás időtartamának kirívó mértéke, amely időtartam jelentős része alatt a panaszos szabálysértési ügyével kapcsolatos érdemi intézkedésekre nem került sor.**

5) A panaszos beadványában sérelmezte továbbá a vele szemben a Budapest, II. kerületi Gyorskocsi utcai objektumban fogantatosított bilincshasználatot és ruházatátvizsgálást, az orvosi vizsgálatot, az előállítás során vele szemben egyes rendőrök által használt ironizáló hangnemet, valamint előállítása alatti elhelyezésének egészségügyi körülményeit, mindenekelőtt azt, hogy nem dohányzó emberként két dohányzó előállítottal került egy helységbe, emiatt az ablak állandóan nyitva volt, a panaszos szerint ez vezetett későbbi felsőlégúti betegségéhez. A rendőrség a Testület által feltett kérdésekre nem válaszolt, továbbá az általuk megküldött okiratmásolatok az e pontban foglaltak szerinti kérdések jelentős részére választ nem adnak (megjegyzendő, hogy még a bilincshasználatra vonatkozóan sem volt egyetlen okirat sem a megküldött iratcsomagban). A Testület erre vonatkozó rendőri cáfolat hiányában a panaszos által az előállítás alatt, a Budapest, II. kerület Gyorskocsi utcai objektumban történetekre vonatkozó tényközlését – ide nem értve az egészségi állapotára vonatkozó, szakkérdésnek tekintendő következtetést – valósnak fogadja el.

Rámutat a Testület ugyanakkor arra, hogyha egy személyi szabadságot korlátozó intézkedés jogellenes, akkor annak immanens velejárója az annak során, illetve annak fenntartását célzóan végrehajtott további intézkedések jogellenessége is mindaddig, amíg e szabadságkorlátozás állapota fennáll. Mindezek alapján pedig megállapítható, hogy a panaszos előállítását követő minden egyes intézkedés és eljárás jogellenes volt, ezáltal pedig alapjogokat sértő a következők szerint:

a) Sérelmezte a panaszos a Budapest, II. Gyorskocsi utcai objektumban vele szembeni – előre helyzetben történt – bilincskorlátozást, amelynek indokára, jogalapjára és alkalmazásának

időtartamára nézve semmilyen rendőrségi jelentés nem áll rendelkezésre. Sérelmezte ezzel kapcsolatban továbbá a panaszos, hogy vezetősár alkalmazásával, ott várakozó emberek előtt vezették keresztül az épületen. **A Testület ezért jogszerűtlennek tekintette a bilincshasználatot, és a panaszos emberi méltóságához és személyi szabadsághoz fűződő jogának sérelmét állapította meg. A bilincs alkalmazásával kapcsolatos dokumentáció hiánya a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmével járt.**

b) A panaszos sérelmezte a vele szemben foganatosított, ugyancsak a Budapest, II. kerületi Gyorskocsi utcai objektumban végrehajtott ruházatátvizsgálást. **A Testület megállapítása szerint a ruházatátvizsgálásra kizárólag a jogellenesen foganatosított előállítás miatt került sor, így az sértette a panaszos személyi integritáshoz fűződő jogát.**

c) A panaszos által „vetköztetésnek” nevezett orvosi vizsgálat során a panaszossal „bevetett” gyógyszer alkalmazásának indokoltságát a Testület szakismeret hiányában megállapítani nem tudta. A panaszos szerint sem alkalmaztak vele szemben kényszert a gyógyszer bevétel kapcsán, ennek ő önként tett eleget, de sérelmezte, hogy számára ismeretlen gyógyszert adtak át neki, melynek nevét sem tudta. **A Testület az előállítás és a fogdán vagy előállító helységben való elhelyezés érdekében végzett orvosi vizsgálatot is jogszerűtlennek ítélte, és megállapította, hogy a miatt sérült a panaszos emberi méltóságához való alapvető joga.**

d) A panaszos sérelmezi – egyes rendőrök – vele szemben a Budapest, II. Gyorskocsi utcai objektumban alkalmazott ironizáló, bántó hangnemét. A Testület a válasz nélkül hagyott megkeresésében kifejezett kérdést tett fel a panaszossal szemben alkalmazott hangnemre vonatkozóan, ennek okán ismételtlen leszögezi, hogy gyakorlata szerint, amennyiben a rendőrség a panasz tartalmának megismerését követően nem cáfolja a panaszos állítását – illetőleg a rendelkezésre álló körülmények nem támasztanak kétséget azzal kapcsolatban –, úgy a Testület a döntését a panaszosi állításra alapozza, ezért **a panaszos által ezzel kapcsolatban előadottakat elfogadva megállapítja a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelmét az előállítás alatt vele szemben alkalmazott hangnem miatt.**

e) A panaszos sérelmezte, hogy őt a rendőrök először lebeszélték a hozzátartozó értesítéséről, amit ő akkor elfogadott, de amikor jóval később az erre vonatkozó nyomtatványt elé tették aláírásra, már megváltoztatta álláspontját és kérte hozzátartozójának kiértesítését, amelyet a rendőr nem teljesített és aláíratta vele eredeti tartalom szerint a nyilatkozatot. A megküldött iratanyagban szerepel a panaszos által aláírt nyilatkozat, amelyből kitűnik, hogy a panaszos nem kérte hozzátartozó kiértesítését. **A Testület megállapítása szerint az előállítás jogellenessége e vonatkozásban is megalapozza azonban a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét.**

f) A panaszos sérelmezte, hogy nem dohányzó léte – amelyről az orvosi vizsgálaton is és külön íven is nyilatkozatot tett – két dohányzó előállítottnal egy helységben kellett tartózkodnia, emiatt az ablak folyamatosan nyitva volt és ez vezetett a panaszos későbbi felső légúti betegségéhez. A Testület szakismeret hiányában a panaszos előállítás alatti elhelyezése és a betegsége közötti oksági kapcsolatot megállapítani nem tudta, **megállapította azonban a dohányzás kényszerű elviselése miatt a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelmét amelyre jogellenes előállítása hiányában ugyancsak nem került volna sor.**

V.

A Testület megállapítja, hogy a rendőrök jogszerűen kezdeményeztek intézkedést a panaszossal szemben, ugyancsak jogszerű volt a panaszossal szembeni – a helyszínen történt – testi kényszer alkalmazás, így e vonatkozásban nem sérült a személyi szabadsághoz és emberi méltósághoz való joga. A testi kényszer alkalmazással kapcsolatos dokumentálás hiánya következményeként azonban sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét állapította meg a Testület a személyazonosság megállapításának módja és a testi kényszer dokumentálásának hiánya tekintetében, amely azonban nem járt együtt a panaszos személyes adatok védelméhez fűzött jogának sérelmével.

Az előállítás foganatosítása miatt, annak súlyosan aránytalan voltára tekintettel megállapította a Testület, hogy sérült a panaszosnak a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz, valamint az emberi méltósághoz fűződő joga.

Az előállítás miatti alapjogsérelem egyben azt is jelenti, hogy a panaszosnak a helyszínről történő elszállítását követően valamennyi vele szemben foganatosított rendőri intézkedés törvényes alapja teljes mértékben hiányzott, így e vonatkozásban megállapította a Testület a panaszosnak a tisztességes eljáráshoz, az emberi méltósághoz és az abból levezetett személyes integritáshoz, valamint a személyes szabadsághoz és személyi biztonsághoz fűződő jogai sérelmét.

A Testület megítélése szerint a megállapított jogsérelmek mind önmagukban, mind pedig összességükben elérik azt a mértéket, amely indokolja a súlyos alapjogsérelem megállapítását, ezért az Rtv. 93/A §-ának (6) bekezdése szerint állásfoglalását megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. január 31.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET